

311) *Zur Interventions-Lehre* (1879)

312) Zoo schrijft Thorbecke, *Over de verandering van het Algemeen Statenstelsel van Europa*, bl. 62 en volgg., met betrekking tot de eerste coalitie tegen het revolutionaire Frankrijk: „Wat toch was het, dat Pruisen en Oostenrijk aan de overige Rijken voorstelden? Eene zamenspanning aller leden van het Europeisch ligchaam tegen een derzelve, tot behoud van het geheel. Wat werd er, om zulk een zamenspanning te verwezenlijken, gevorderd?

„De gewone bondgenootschappen, *Allianties*, steunen op een bijzonder en eigenaardig belang van elk der verbonden Staten. Op grond van zoodanig individueel belang heeft ieder(e?) Staat zijn systeem van natuurlijke bondgenootschappen, en is daarentegen van anderen door bepaalde tegenstelling of weerstrengheid gescheiden. Thans werd eensklaps van elken Staat terzijdestelling van alle bijzondere belangen, oogmerken, natuurlijke verbindtenissen of botsingen, met één woord schorsing van hetgeen het wezen uitmaakte der tot dus ver gevolgde Staatskunde, geëischt.

„Niet om een Pruisisch of Oostenrijksch belang moest de oorlog worden aangevangen, maar ter zake van Europa. Indien er een hooge raad of vier-schaar der volken bestond, bekleed met het gezag, om in den naam van een Europeisch gemeenebest regt te doen, zou aan denzelve de taak, die Pruisen en Oostenrijk op zich namen, hebben toebehoord. Dat Geregts-hof zou zich op de gronden hebben moeten beroepen, die Pruisen en Oostenrijk thans bezigden. Het zou, tot volvoering zijner uitspraak, de Natien tot eene gemeenschappelijke medewerking hebben verplicht, waarbij uitsluitend het herstel van de regten der Gezamenlijkheid op het oog werd gehouden.

„Zoodanig was het standpunt, op hetwelk, volgens de uitnoodiging der beide groote Deutsche Hoven, ieder Rijk zich zou moeten plaatsen, ten einde, door gezamenlijke bemoeijng, Frankrijk weder in zijn waar verband met het algemeene ligchaam, en Frankrijks onafhankelijkheid met die der overige Staten in overeenstemming te brengen.

„Hieruit sproot de aanspraak op eene bevoegdheid tot tusschenkomst, welke zou strekken, niet om aan Frankrijk een' bepaalden regeringsvorm op te dringen, maar om een' toestand te doen ophouden, die alle maatschappelijke betrekking met Frankrijk onmogelijk maakte.”

Doch men was nog te zeer gehecht aan de oude staatkunde. „Eene Europese aangelegenheid te maken tot drijfveer van opoffering, oorlog te voeren anders dan voor 'eigen belang of uit baatzucht, was te ongehoord, en het gevaar nog niet duidelijk en nabij genoeg, dan dat men zich zou hebben gehaast, om de handen in één te slaan.”

313) Groen van Prinsterer, *Ongeloof en Revolutie*, 2de dr., bl. 297/98, bespreekt het geval, dat interventie niet door de Regeering, maar door het volk ingeroepen wordt. „Er kunnen omstandigheden zijn, waardoor het inroepen van buitenlandsche hulp vaderlandsliefde wordt. In Frankrijk hebben ze bestaan. Den nabuur, al wordt hij niet in huiselijk krakeel gemengd, zal men niet aarzelen in te roepen, als er brand is in de woning, of als een der huisgenooten dief